Barcelona Treball

Càpsula de tendència sectorial: Banca i finances

Novembre 2012

Banca ètica i RSC a les entitats financeres

La banca és un sector tradicionalment avaluat segons indicadors de tipus financer. Però, en l'actual moment de crisi, la banca ètica i la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) aplicada a les entitats financeres apareixen com un nou model de negoci que busca posar en valor el compromís de les entitats financeres amb la sostenibilitat social, ambiental i econòmica. La banca ètica i l'RSC s'han convertit en un medi de creació de valor, confiança

La banca ètica és un model de negoci bancari emergent que respon als **nous plantejaments de l'economia sostenible i que es basa en l'aplicació dels principis de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC)** al sector de la banca i les finances. L'RSC suposa integrar a l'estratègia de l'empresa valors com la igualtat d'oportunitats, la sostenibilitat mediambiental o el suport a la diversitat cultural.

Les denominacions que s'utilitzin per caracteritzar la banca ètica són diverses: banca cívica, banca sostenible, banca neta, banca alternativa, banca solidària, etc. Però totes remeten a una mateixa idea: la banca ètica integra l'RSC com part fonamental del seu "core business" (negoci bàsic), el que suposa que integra els següents valors:

- Transparència a l'hora d'informar sobre les seves inversions.
- Inversió basada en principis ètics com l'ús responsable dels recursos, el preu just, la diversitat o la igualtat d'oportunitats.
- Finançament d'iniciatives i projectes de l'economia real (o economia productiva) vinculats amb el desenvolupament sostenible, el compromís social i el respecte al medi ambient.

Un dels fonaments de la banca ètica i, que també n'explica el seu èxit, és la **transparència** en el tractament de la informació sobre el negoci. Els bancs que aposten per un model de negoci ètic es comprometen a publicar la relació completa de projectes finançats amb els dipòsits dels clients. Per aquest motiu, la banca ètica, a l'hora de rendir comptes amb els clients (dipositaris de fons), no aporta només resultats econòmics sinó que també explica els beneficis socials i ambientals generats com a conseqüència de la seva activitat. Així, **la transparència és l'eina fonamental de la banca ètica per mantenir la seva credibilitat**.

Aquest tipus de banca suposa, a més, apostar pel **desenvolupament i consolidació de projectes que combinen criteris de rendibilitat social i mediambiental amb criteris de viabilitat econòmica. I aquí és on rau una de les grans diferències amb el model tradicional o clàssic de les entitats financeres**. En aquest sentit, la banca ètica exclou projectes econòmics considerats irresponsables, injustos, no sostenibles o especulatius.

La clau de l'èxit de la banca ètica se sustenta, en gran part, en el fet que ha sabut connectar amb una part important de la ciutadania que es manifesta insatisfeta, després de més de quatre anys de crisi financera, amb el model clàssic de banca.

Així, la introducció de principis ètics en el món de les finances i l'aposta per un model basat en l'RSC dóna **resposta a una demanda creixent de clients que busca obtenir una rendibilitat financera que sigui compatible amb els principis de solidaritat, responsabilitat social i compromís medi ambiental.**

En definitiva, la consolidació de la banca ètica, com a model emergent en el sector de les finances, posa de manifest la plena compatibilitat de la rendibilitat econòmica i el benefici social.

Impacte en el sector

La banca ètica ha experimentat un important creixement a Espanya des de l'esclat de la crisi financera mundial (iniciada l'any 2008 als EUA), tot consolidant-se com un exemple de banca socialment responsable que sintonitza amb una ciutadania cada cop més compromesa amb els valors de la solidaritat i amb el desenvolupament sostenible de l'economia. Aquest desenvolupament suposa, per exemple, fer un ús responsable dels recursos, tenir cura del medi ambient o oferir oportunitats d'integració laboral a persones amb dificultats per aconseguir-ho.

L'any 2011 **la banca ètica va augmentat un 54% els seus dipòsits,** segons indica el Baròmetre de les finances ètiques[1]. Igualment, els **préstecs concedits a projectes i iniciatives van augmentar un 24%.**

A més, el creixement acumulat des de l'any 2005 és del 1.760%, pel que fa als dipòsits, i del 1.150%, pel que fa als préstecs.

Un altre indicador que cal tenir en compte és el relatiu a la morositat (nombre de creditors que no poden fer front al seu deute). Així, mentre que l'índex de morositat en la banca tradicional durant l'any 2011 va ser del 7,6%, en la banca ètica va ser del 2%.

Aquestes dades no fan més que reflectir que **el fenomen de la banca ètica arrela cada cop més en el mercat català i espanyol** (en línia amb el que succeeix en altres països europeus com als Països Baixos, el Regne Unit o Alemanya, on ja fa més anys que funciona) . També mostren que es consolida un model de negoci en les finances que demostra fiabilitat, responsabilitat i seguretat.

Des d'un punt de vista sectorial, l'emergència de la banca ètica i l'RSC en la banca i les finances és **un fenomen clarament positiu** perquè trenca amb la paràlisi de crèdit que predomina actualment a la banca tradicional espanyola. Les dades indiquen que la banca ètica augmenta el nombre de crèdits any a any i que es consolida com un nou actor en el finançament d'iniciatives i projectes empresarials

[1] Estudi realitzat per l'Associació FETS-Finançament Ètic y Solidari amb el suport de la Diputació de Barcelona i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Algunes de les entitats financeres que practiquen la banca ètica a Catalunya i Espanya són:

- **Triodos Bank**: És un banc europeu que només finança projectes i iniciatives que, a més de ser rendibles, milloren la qualitat de vida de les persones. Té la seu central a Holanda i opera a Catalunya i Espanya. Al conjunt de l'Estat disposa de 13 oficines, 1 de les quals a Barcelona. És el banc ètic més gran en volum de negoci . Presenta un increment anual del 58% en volum de dipòsits i del 23% en nombre de projectes finançats (entre el 2010 i el 2011).
- **OIKOCredit**: És una institució financera d'inversió que dóna suport a projectes per al desenvolupament. Té un increment anual del 20% en dipòsits i del 26% en préstecs concedits (entre el 2010 i el 2011).
- **Fundación Inversión y Ahorro Responsable (FIARE)**: Es tracta d'una organització sense ànim de lucre amb seu i origen al País Basc que finança activitats que tinguin impacte social. El volum de préstecs concedits per FIARE l'any 2011 en relació a 2010 va passar de 16 a 24 milions d'euros (increment del 46%).
- **Cooperativa de serveis financers Ètics i Solidaris (Coop 57):** És una cooperativa de serveis financers. Coop 57 ha augmentat un 34% el volum dels seus dipòsits i un 33% el volum de préstecs entre l'any 2010 i 2011.

D'altra banda, **les entitats financeres tradicionals estan apostant per l'RSC** en el marc de les seves inversions. Així, per exemple, durant el 2010, segons informes de sostenibilitat de Servimedia, el BBVA, el Santander, Caixa Bank i Caja Navarra (avui integrada a Banca Cívica)[2], **van estudiar 217 projectes d'inversió sota criteris socials i medi ambientals** (valor total de 25.848 milions d'euros), valor més alt que durant el 2009 en què es van analitzar un total de 199 projectes.

[2]Aquestes quatre entitats estan adherides a la iniciativa mundial dels Principis d'Equador, definits per la International Finance Corporation (IFC) i que vetlla perquè les entitats analitzin, sota criteris socials i medi ambientals, la viabilitat de projectes de més de 10 milions de dòlars.

La banca ètica creix tant en nombre de clients com en projectes i iniciatives finançades.

La banca ètica a Espanya, tot i que encara està conformada per un nombre reduït d'entitats, ha experimentat durant els últims anys un important creixement en termes de volum de negoci i de clients.

Impacte sobre els perfils professionals

La banca ètica i l'impuls de l'RSC en el sector financer requereix professionals que a més de valorar la viabilitat econòmica dels projectes, siguin capaços de valorar-ne l'impacte social o mediambiental. Per això aquests professionals necessiten adquirir coneixements específics en temes diversos com les energies renovables, la preservació del medi ambient, el comerç just, o el suport a persones en risc d'exclusió. També necessiten incorporar determinats valors com la solidaritat, la igualtat d'oportunitats o el respecte al medi ambient.

L'impacte de la banca ètica i de la valoració de projectes sota criteris d' RSC en els perfils professionals del sector de la banca i les finances es produeix, bàsicament, en l'àmbit d'entitats i instruments financers de crèdit i, de forma especial, en perfils com: l'analista de riscos, l'assessor financer i l'empleat de banca.

Així, tot i que la banca ètica incorpora professionals de la banca, igual que la resta d'entitats tradicionals, aquests professionals han assumit un compromís concret amb els valors socials i solidaris que les entitats de banca ètica representen.

La banca ètica, així com la banca tradicional que aposta per valorar projectes sota criteris d'RSC (social, ambientals, etc.), ha hagut d'anar incorporant professionals amb formació i experiència en finances, però amb coneixements específics dels sectors als quals s'adreça o en temes de valoració d'impacte social i/o ambiental. De forma concreta, en aquest model de banca es valora especialment la capacitat d'aportar coneixement dels sectors objecte d'inversió:

- **Sector social** i, en concret, iniciatives relacionades amb l'atenció de persones grans i a persones amb discapacitat.
- **Sector** de l'agricultura o **alimentació ecològica**.
- **Sector de les energies renovables** i l'estalvi energètic.
- **Sector de la bioconstrucció.**
- Activitats vinculades amb la **conservació i preservació de la naturalesa i els recursos**.
- **Comerç just i sostenible.**
- **Salut i benestar.**
- **Activitats culturals i artístiques.**
- **Educació i recerca.**

Els perfils vinculats amb l'anàlisi de riscos d'operacions de finançament han d'aportar competències tècniques que vagin més enllà de la mera anàlisi financera. Així, a més de valorar la rendibilitat i viabilitat econòmica dels projectes, han de ser capaços de valorar aspectes no econòmics, com el seu
impacte social, mediambiental o educatiu, és a dir el seu component de Responsabilitat Social Corporativa.

Per tant, els analistes de riscos i assessors financers han de saber valorar la combinació de valor afegit social, medi ambiental o de sostenibilitat amb la credibilitat financera dels projectes.

Igualment, **les habilitats relacionades amb l'empatia i els aspectes motivacionals són un valor afegit en aquest tipus de negoci** ja que la supervisió dels fons prestats requereix d'una relació molt propera amb les empreses i entitats receptores de suport financer[3].

Tenint en compte que un dels fonaments de la banca ètica és la transparència amb els depositaris de fons, **els empleats d'aquest tipus de banca han de ser capaços d'explicar als clients el destí i ús dels fons, i transmetre els beneficis socials que aquests generen**.

Atès el compromís social de la banca ètica, els professionals procedents d'ONG (Organitzacions no governamentals), especialment els que posseeixen experiència en direcció financera o gerència, són altament valorats.

Amplia la informació del sector al Web Barcelona Treball

Mercat >Sectors Econòmics > Banca i finances

En aquest apartat web trobaràs un informe del sector en clau d'ocupació, podràs consultar les fitxes ocupacionals amb els diversos perfils professionals, i conèixer els principals recursos per trobar-hi feina.

[3] *Un dels objectius de la banca ètica és fomentar un ús responsable dels préstec rebut. Per tant, part de la feina de les entitats és orientar la direcció de les inversions i motivar el seu correcte desplegament (assolir objectius fixats). El seguiment dels projectes és més ampli que en el model de banca tradicional, en tant que no només es valora el retorn de la*

Cofinancen:

Generalitat de Catalunya

Unió Europea
Fons Europeu de Desenvolupament Regional
"Una manera de fer Europa"